

Ha igen, a ti munkátok is hozzájárul a győzelemhez, s akkor méltán megérdemeljük a győzelmet s Magyarország, édes hazánk felvirágzását!

Adja Isten: úgy legyen!

A HAZAERT.

Isten, ki szemedet mindig nyitva tartod,
Még a féregtől sem fordítod el arcod,
Látod a jövődöt csakúgy, mint a múltat,
Böles gondoskodásod soha el nem mulhat.
Nemzeteknek sorsát intézed egedbül,
Vezeted napfényen, árnyékon keresztül:
Függjön tekinteted a mi szép hazánkon,
Minden porszemére Tőled' áldás szálljon!

Te tudod legjobban: drága föld ez nekünk,
Minden talpalattját megáztatta vérünk.
Őseink porából fakad itt a fűszál,
Végig a levegőn az ő sóhajuk száll.
Századok keservét horózza a szellő,
Honfigyász az égen a fekete felhő.
Tisza, Duna, Sajó könnyeinkből támadt,
Ó, nagy Isten, óvd meg a mi szép hazánkat!

Pósa Lajos.

A TANÍTÁS FOKOZATAI.

Szólottunk már arról, hogy minden tantárgynak megvannak a maga különleges eszközei, amelyekkel annak anyagát a tanulókkal könnyebben elsajátíthatjuk. Viszont vannak olyan szempontok is a tanításban, amelyek állandóak, minden tantárgy tanítására érvényesek. Ezeket nevezzük *formális fokozatoknak*.

A mai nevelés nem tűri a kötöttséget, nem tűri a szabályok vagy szabványokba való törést, a formális fokozatok merev alkalmazását, azoknak mindenáron való keresztülhajszolását, egyszóval a tanításnak mechanizmussá tételét. Ezek a formális fokozatok csak utjelzői a tanításnak, azt is mondhatnánk, menetrend, amely azonban nem írja elő azt, hogy mikor mit tekintsünk meg, mivel azt a tanító egyénisége, az ismeretanyag természeté és más körülmények szabhatnak meg. Azért van szükség a formális fokozatokra tehát, hogy biztosítsák a tanítás tervszerűségét, felépítésének céltudatosságát, de nem azért, hogy béklyóba kössék a tanító kezét, egyéni szabadságát.

Minden tanítás nevelés is, sőt az ismeretnyújtás is csak eszköze a nevelésnek, az emberré nevelésnek, a jellemnevelésnek. Minden nevelés célja tehát — még ha az oktatásban vagy az oktatás révén keletkezik is, — a kiformálandó lélek nemesítésére, kifinomítására vonatkozik. Ezeket a nevelési eljárásokat pedig sem előírni, de még csak ajánlani sem lehet, hiszen az mindig az adott alkalomtól, a nevelendőktől s a nevelő pillanatnyi beállítottságától függ.

Ezek előrebocsátása után sorravesszük a népiskola egyes tantárgyait, hogy megállapítsuk azok tanításának menetét, külső keretét, vázát.

1. Beszéd- és értelemgyakorlat.

Itt a tanítás menete a következő:

- I. Előkészítés.* a) Számonkérés. (A mult órai anyag rövid felújítása.)
- b) Ráhangolás a tárgyra. (Erdeklődéskeltés.)
- c) Célkitűzés.
- II. Tárgyalás.* a) A tanulók eddig szerzett ismereteinek számonkérése, felújítása.
- b) Az összegyűjtött anyag rendezése, kibővítése. (Szemléltetés, rajz.)
- c) Gondolkozássra, ítéletformálásra készítés.
- d) Alkalmos helyen részletösszefoglalás.
- III. Befejezés.* a) Összefoglalás. (Összefüggő elmondatás.)
- b) Elmélyítés. (Érzelemrehatás, akaratindítás.) Alkalmazás.

2. Olvasmány- és költeménytárgyalás.

Ennek menete a tárgy természete szerint változó. Előbb a költeményekre térünk.

a) Lírai (érzelmi) költemények tárgyalása.

- I. Előkészítés.* a) Számonkérés.
- b) Ráhangolás.
- II. Tárgyalás.* a) Az esemény korába, környezetébe való beillesztés elbeszélés vagy esemény kapcsán.
- b) A költő bemutatása. (Belső és külső szemléltetés.)
- c) A költő bemutatása.
- d) A költemény által keltett élmény, benyomás megbeszélése.
- e) Gondolatesoportonkénti tárgyalás. (Szómagyarázat, fogalomtisztázás.) Rajzolás, szemléltetés, kapcsolás.
- f) Megszakítás nélkül való olvastatása. (Ujra átéltetés, most már tudatosan.)

III. Befejezés. a) Összefoglalás.

b) Elmélyítés rajz, fogalmazás stb. kapcsolásával.

b) *Leíró költemények tárgyalása.*

I. Előkészítés. a) Számonkérés.

b) Ráhangolás.

II. Tárgyalás. a) Előkészítés a táj és hangulat befogadására, megértésére.

b) A költő bemutatása. (Szemléltetés.)

c) A cél kitűzése.

d) A költemény bemutatása.

e) Gondolatesoportonkénti tárgyalás. (Szemléltetés, képek, rajz, kapcsolás.)

f) Az egész költemény megszakítás nélküli olvastatása.

g) Alaki tárgyalás. (a költemény szépségeinek szemléltetése, tudatosítása.)

III. Befejezés. a) Összefoglalás.

a) Házi feladat. (Alkalmazás.)

c) *Elbeszélő költemények tárgyalása.*

I. Előkészítés. a) Számonkérés.

b) Ráhangolás.

II. Tárgyalás. a) Előkészítés a kor- és hangulat befogadására, átélésére.

b) A cél kitűzése.

c) A költemény bemutatása.

d) A költemény által keltett élmény, benyomások megbeszélése.

e) Az író bemutatása. (Belső-, külső szemléltetés.)

f) Gondolatesoportonkénti tárgyalás. (Szemléltetés, kapcsolás.)

g) A költemény egészben való olvastatása.

III. Befejezés. a) Összefoglalás.

b) Elmélyítés.

c) Házi feladat.

(Folytatjuk.)